

Info

Leinen az alapjogi chartáról: az EU nemcsak piacról, hanem polgárokról is szól

Az e heti brüsszeli „mini” plenárison szavaznak a képviselők az EU alapjogi chartájának jóváhagyásáról. A reformszerződés aláírásával kötelező érvényűvé váló chartát december 12-én, Strasbourgban hirdetik ki ünnepélyes keretek között a három fő uniós intézmény képviselői. Milyen joghatása lesz a chartának az uniós polgárokra nézve? Mennyiben különbözik a charta a strasbourgi székhelyű Európa Tanács már létező emberi jogi egyezményétől? Az EP jelentéstevője, Jo Leinen válaszol.

Az Alapvető Jogok Chartája hat fejezetben — méltóság, szabadságok, szolidaritás, egyenlőség, a polgárok jogai és igazságszolgáltatás — tömöríti az európai polgárok állampolgári, politikai, gazdasági, szociális jogait, illetve az Európai Unió alapvető értékeit.

Az alapjogi charta az EU emberi jogi elkötelezettségének kifejeződése. Az alapvető jogok megerősítése terén az unióban az amszterdami szerződés (1997) jelentette az első igazi áttörést, mivel egy olyan eljárást vezet be, amely révén bármely tagállam tagsága felfüggeszthető, amennyiben az megsérti az uniós polgárok alapvető jogait. Az alábbiakban az EP jelentéstevőjével, az EP alkotmányügyi szakbizottságának elnökével, Jo Leinnel (szocialista, német) beszélgetünk.

Az Alapvető Jogok Chartáját 2000. december 7-én írták alá Nizzában. December 12-én, Strasbourgban a chartát ünnepélyes keretek között kihirdetik. Mi változott hét év elteltével?

A charta az új lisszaboni szerződés szerves részét képezi, tehát jogilag kötelező érvényű lesz az uniós intézmények számára. Most először fordulhatnak az uniós polgárok a luxembourgi Európai Bírósághoz e jogaik érvényesítése érdekében. A három fő uniós intézménynek ki kell hirdetnie a chartát, ahhoz hogy törvényerőre lépjen. Amikor december 13-án aláírják a lisszaboni szerződést, akkor a chartában foglalt 50 szabadságjog az EU jogszabályi keretének részét fogja képezni.

Ez azt jelenti tehát, ha egy tagállam megsérti, mondjuk a gyülekezés szabadságához való jogot, akkor a luxembourgi bíróság elé lehet majd citálni?

A charta csak az Európai Bizottság által közvetlenül, illetve a tagállamok, régiók, önkormányzatok által közvetetten végrehajtott uniós jogszabályokra vonatkozik. Nem vonatkozik pusztán nemzeti esetekre, ezeket a nemzeti alkotmányok alapvető jogokra vonatkozó törvényei szabályozzák.

Hogyan viszonyul az alapjogi charta az emberi jogok 1950-ben aláírt európai

egyezményéhez? Hova forduljon mostantól az európai polgár, ha megsértették alapvető jogait: a strasbourgi emberi jogi bírósághoz vagy a luxembourgi európai bírósághoz?

Az EU 2007-es alapjogi chartája átfogóbb, korszerűbb dokumentum, mint az Európa Tanács 1950-ben aláírt emberi jogi egyezménye. Az alapjogi charta olyan modern jogokat tartalmaz, mint a magas színvonalú környezet- és fogyasztóvédelemhez, a megfelelő ügyintézéshez és adatvédelemhez való jog, vagy akár az emberi lények szaporítási célú klónozásának tilalma.

Szerencsések vagyunk Európában, mivel polgáraink az emberi jogok védelmének kettős rendszerét élvezhetik, tehát nincs hézag; egyrészt az EU alapjogi chartája, másrészt az Európa Tanács emberi jogi egyezménye által. Úgy vélem, ez a világon egyedülálló rendszer.

Az EU részesévé fog válni az Európa Tanács emberi jogi egyezményének és a két emberi jogi bíróság szorosán együttműködik majd, tehát a polgárok 100 százalékban le lesznek védve. Adódjon bármilyen eset, az vagy Strasbourgba vagy Luxembourgba kerül.

Milyen személyes érzéseket táplál a chartával szemben?

A második világháború borzalmait követően, ahol mintegy 50 millióan vesztek életüket és számos emberi jogi sértés történt a nácizmus, majd aztán a kommunizmus alatt, úgy vélem, az emberijog-védelem Európa lelke, az európai identitás szíve. Ez határoz meg bennünket Lengyelországtól Portugáliáig. Mindannyian a chartában kifejezésre jutott civilizációs értékeket képviseljük.

Mindemellett a charta az európai egyesülés mérföldköve, különösen mivel azt jelképezi, hogy az EU nemcsak egy nagy piac, de polgárait is védelmezi. A charta nemcsak a piacok és az államok, hanem a polgárok Európájának is kifejeződése.

Hogyan tovább?

Révbe értünk. Erre vártunk az elmúlt 50 évben.